

## Zmiana bazy genetycznej w Holandii w kwietniu 2020 r.

W kwietniu 2020 r. w Holandii, a także w wielu krajach, nastąpiła zmiana bazy genetycznej, do której odnoszone są wartości hodowlane buhajów. Zmiana ta w większości krajów następuje co 5 lat, a poprzednia miała miejsce w kwietniu 2015 r. Wynika ona z ciągłego postępu hodowlanego, w efekcie którego wzrasta średnia wartość krajowych populacji krów mlecznych – te właśnie wartości są podstawą tworzenia baz genetycznych w każdym z krajów. Aktualną od kwietnia 2020 r. bazę genetyczną (tzw. zerową), do której odnoszone będą wszystkie wartości hodowlane, stanowi średnia wartość hodowlana krów urodzonych w 2015 roku – w naszym przypadku urodzonych w Holandii. Ta sama baza hodowlana odnosi się oczywiście zarówno do buhajów wycenionych klasycznie na córkach, jak i buhajów genomowych.

W tabeli poniżej przedstawiamy najważniejsze cechy, odnoszące się do wyceny buhajów, które przy aktualnej zmianie bazy holenderskiej uległy zmianie.

Cecha	Hf cb	Hf <b>czb</b>
Indeks NVI	86	73
Indeks Inet*	86	78
kg mleka	316	299
kg tłuszcz	14	11
kg białko	13	12
Wymię	3	3
Nogi i racice	2	2
Ocena ogólna	3	3
Łatwość wycieleń	1	0
Zdrowotność wymienia	2	1
Długowieczność (Lgv)	218	207
Płodność córek	2	1
Zdrowotność racic	2	2

\* wartość indeksu produkcyjnego Inet jest teraz na kartach buhajów pokazywana jako Production(€)

Cyfry pokazane w tabeli informują, o ile wzrosła szacowana średnia wartość hodowlana holenderskiej populacji krów rasy Hf odmiany czarno-białej i czerwono-białej w okresie 5. lat od ostatniej zmiany bazy. Np. dla krów Hf cb wzrost w odniesieniu do potencjału produkcji mleka wynosi + 316 kg, dla budowy ogólnej wymienia + 3 pkt., budowy nóg i racic + 2 pkt., dla długowieczności (długości użytkowania) + 218 dni i.t.d.

W praktyce oznacza to, że buhaj Hf cb, który w poprzedniej wycenie w grudniu 2019 roku miał wartość np. dla produkcji mleka + 1000 kg – teraz po zmianie bazy będzie miał wartość 684 kg (1000 – 316). Po prostu poziom bazy podniósł się o 316 kg, w związku z czym przewaga buhaja dla tej cechy zmniejszyła się o

tę samą wartość. To samo dotyczy innych cech podanych w tabeli, np.: poprzedni indeks NVI 300 = aktualnie 214 (300–86), poprzednia ocena wymienia 110 = aktualnie 107 (110–3), poprzednia zdrowotność wymienia 108 = aktualna 106 (108–2), poprzednia długowieczność 500 = aktualnie 282 (500–218) i.t.d. W żadnym wypadku nie oznacza to oczywiście pogorszenia się wartości buhajów, a jest tylko dostosowaniem wycen do postępu hodowlanego, jaki dokonał się w Holandii w ostatnich 5. latach. Większe zmiany oznaczają większy postęp, a więc większą poprawę cech użytkowych w krajowej populacji krów.

W poniższej tabelce pokazano dla wybranych cech przykładowe zmiany w szacowanych wartościach hodowlanych buhajów po podniesieniu poziomu bazy w kwietniu 2020 r. w Holandii. Jest to przykład dla rasy Hf odmiany czarno-białej, analogicznie można wyliczyć zmiany wartości dla tych samych cech w stosunku do buhajów Hf **czb**, posługując się publikowaną powyżej tabelą.

### **Efekt zmiany bazy genetycznej w Holandii dla wyceny buhajów Hf cb**

Cecha / wartość	NVI	Mleko kg	Tłuszcz kg	Białko kg	Wymię	Nogi i racice	Zdrow. wym.	Długo-wiecz.	Płodn. córek	Zdrow. racic
Stara wycena	300	1000	60	60	110	110	108	500	105	105
Zmiana bazy	86	316	14	13	3	2	2	218	2	2
Nowa wycena	214	684	46	47	107	108	106	282	103	103

Zapoznając się z nową wyceną buhajów trzeba uwzględnić zaistniałe zmiany bazowe. Pozorny spadek wartości buhajów to efekt zmiany bazy genetycznej, następujący co 5 lat. Oswojenie się z tymi zmianami będzie wymagało, jak zawsze, trochę czasu.

Na aktualną zmianę wartości poszczególnych cech buhajów, poza zmianą bazy, mają oczywiście wpływ normalne przeszacowania wartości związane z kolejną wyceną. Dlatego aktualna wartość każdej cechy buhaja jest efektem nałożenia się obu tych zmian. Np. poprzednia wartość buhaja dla produkcji mleka wynosiła + 1000kg, w wycenie kwietniowej po zmianie bazy dla tego samego buhaja ta wartość to 820 kg. Oznacza to, że jego wartość dla tej cechy w wycenie kwietniowej wzrosła o 136 kg (820 kg = 684 kg, tj. wartość po zmianie bazy +136 kg wzrost wartości buhaja). Inaczej: 820 kg + 316 kg tj. wzrost wartości bazowej = 1136 – poprzednia wartość 1000 = 136 kg. W analogiczny sposób można zorientować się o zmianach wartości buhaja w odniesieniu do innych cech (produkcyjnych, pokrojowych, funkcjonalnych).

Na koniec kilka uwag o szybkości postępu hodowlanego w Holandii, który stale przyspiesza. I tak dla przykładu w poprzedniej zmianie w kwietniu 2015 r. wzrost wartości dla poszczególnych cech wyniósł (rasa Hf cb): NVI +63, kg mleka +244, kg tłuszcz +8, kg białko +10, długowieczność +129 dni, płodność

córek +0,0, zdrowotność wymienia +1, ocena ogólna wymienia +3, ocena ogólna nóg i rąk +2. Porównując to z tabelą pokazującą aktualne zmiany widać wyraźnie, że w ostatnich latach nastąpiło w Holandii znaczące przyspieszenie postępu hodowlanego. Przekłada się to na istotne polepszenie wartości populacji krajowej w zakresie cech produkcyjnych i funkcjonalnych, a więc w efekcie na wzrost wartości ekonomicznej poszczególnych krów i całej populacji. Krowy są coraz zdrowsze, bardziej długowieczne i wyżej produkcyjne, a ich pokrój jest coraz lepszy. Dotyczy to oczywiście także populacji krów Hf odmiany czerwono-białej w Holandii.

10 kwietnia 2020 r.

Opracowanie  
Aleksander Osten-Sacken